

1989-09-25

221-3-89

Rek + mb

Torsten Modig
Brogatan 2
902 48 UMEÅ

Byggnadsminnesförklaring av huvudbyggnaden på fastigheten
Brogård 1, Umeå centrum och kommun
(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen om kulturminnen (SFS 1988:950) huvudbyggnaden på fastigheten Brogård 1, Umeå centrum, Umeå kommun, för **byggnadsminne**.

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

- . Byggnaden får inte rivas eller flyttas.
- . Byggnaden får inte till det yttre ombyggas eller förändras, innebärande bl a att befintlig panel och befintliga fönsterfoder samt befintlig ytterdörr och dörrumfattning bibehålles.

Underhåll

- . Underhållsåtgärder som berör byggnadens exteriör skall utföras på sådant sätt att den ålderdomliga karaktären bibehålles. Skadade delar får ersättas med nya av motsvarande utförande. Samråd skall ske med länsantikvarien.

Övriga bestämmelser

Med stöd av 3 kap 14 § kulturminneslagen kan länsstyrelsen ge tillstånd till ändring av byggnadsminnet, om det finns särskilda skäl. Därvid får länsstyrelsen ställa villkor om utförande och eventuell dokumentation.

Länsstyrelsen erinrar också om de generella bestämmelserna i 3 kap 10, 12 och 13 §§ plan- och bygglagen om varsamhet och hänsyn till bl a kulturhistoriska och konstnärliga värden vid ombyggnad, ändring och underhåll av befintliga byggnader.

Vidare stadgas i 3 kap 17 § plan- och bygglagen att tomt skall hållas i vårdat skick.

89-11-04-12 20

1989-09-25

221-3-89

Redogörelse för ärendet

Fråga om byggnadsminnesförklaring väcktes den 1 juni 1976 av landsantikvarien i Västerbottens län. Riksantikvarieämbetet delade landsantikvariens uppfattning att byggnaden var värd byggnadsminnesförklaring, vilket meddelades i skrivelse till Er den 15 juni 1976.

Efter kulturminnesvårdens omorganisation den 1 juli 1976 har ärendet handlagts av länsantikvarien vid länsstyrelsen i Västerbottens län.

Byggnadsnämnden i Umeå har den 16 augusti 1976 tillstyrkt byggnadsminnesförklaring. I Översiktsplanen för centrala stan antagen av kommunfullmäktige 1984 anges att byggnaden bör skyddas som byggnadsminne.

Äganderätten till fastigheten Brogård 1 har övergått från Er och Er hustru till de fyra barnen, Göran, Marie-Louise, Lars och Kristina, enligt lagfart den 14 september 1988. Enligt fullmakt den 5 januari 1989 fungerar Ni som de nya ägarnas ombud i byggnadsminnesärendet.

Förhandlingar om skyddsföreskrifternas omfattning och utformning har pågått under många år. Ni har skriftligen godkänt ovanstående skyddsföreskrifter, som nu enbart gäller huvudbyggnadens exteriör. Umeå kommun har tillmötesgått Ert önskemål att dela fastigheten, vilket krävt en stadsplaneändring.

Motivering

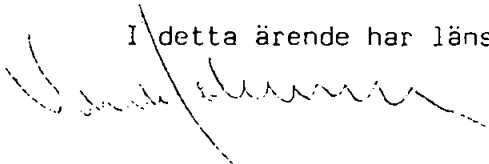
Huvudbyggnaden på fastigheten Brogård 1 är ett bostadshus från 1871, tillbyggt 1886. Tomten var från 1876 i kommissionslantmätare Alexander Lagergréens ägo. Byggnaden har såväl till det inre som till det yttre bibehållna karaktärsdrag och byggnadsdetaljer från denna period (se beskrivning i bilaga 1).

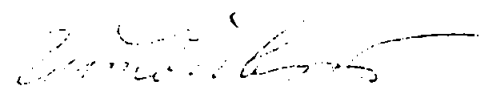
Den är en av de få bevarade ämbetsmannagårdarna i Umeå från tiden före stadens brand 1888.

På grund av dessa egenskaper är huvudbyggnaden på fastigheten Brogård 1 att betrakta som synnerligen märklig i kulturminneslagens mening.

./. Hur detta beslut kan överklagas till kammarrätten, se bilaga.

I detta ärende har länsstyrelsens styrelse beslutat.

Sven Johansson

Karin Eriksson

Bilagor

Byggnadsbeskrivning	(bil 1)
Situationsplan	(" 2)
Fotografier	(" 3)
Hur man överklagar till kammarrätten	(" 4)

Kopia till

byggnadsnämnden, rek
riksantikvarieämbetet för ev överklagande (3 ex), delgivnings-
kvitto

Västerbottens museum

kulturnämnden

PE

KE

inskrivningsmyndigheten, rek (efter laga kraft)

fastighetsregistermyndigheten, rek (efter laga kraft)

riksantikvarieämbetet, byggnadsminnesreg (efter laga kraft)

Västerbottens museum (efter laga kraft)

Huvudbyggnaden på fastigheten Brogård 1, Umeå centrum och kommun

Bakgrund

Fastigheten Brogård 1 ligger i hörnet av Brogatan och Storgatan. Kvarteret tillkom i stadsplanen 1864. Uppfarten från den nyin-
vigda bron över älven fick då fungera som planområdets gräns åt
väster under namnet Brogatan. Kvartersraden utmed Storgatan
fick under 1870-80-talen en representativ prägel såsom varande
stadens entré från söder. Här låg en blandning av offentliga
byggnader och gårdar tillhörande officerare, ämbetsmän och
välbärgade hantverkare.

Tjärhovet i backen ner mot älven flyttades till Tegssidan, för
att området skulle förvandlas till park till de boendens trevnad.

Fastigheten Brogård 1 (tomt nr 254 före branden) bebyggdes 1871
med ett bostadshus. Byggherre var då bagare K A Tillman, men
redan 1876 köptes fastigheten av kommissionslantmätare Alexander
Lagergréen, som stod som ägare till 1899. Senare ägare har varit
bl a kapten O A Öhman (1899-21), Johannes Modig (1929-1964)
samt Torsten och Elsa Modig (1964-1988).

Gården byggdes ut med en salong mot gården år 1886. I det inre
har senare en del ändringar gjorts. En grundlig renovering
utfördes 1964.

Huset har en stomme av liggande timmer uppförd på stensockel,
senare cementerad. Fasaden är klädd med gul hantverksmässigt
utförd locklistpanel med knutlådor och profilerade fönsteröver-
stycken och gröna fönsterluckor. 1940 fick byggnaden en ny portal
med en rikt skulpterad ytterdörr av träsnidaren Emil Sandberg,
Umeå.

Taket är utfört i schweizerstil, med kraftigt språng buret av
profilerade sparrändar. Utbyggnaden från 1886 har en konsolfris
i takfoten. Fönstren i bottenvåningen har krysspöst med delad
nedre ruta. I vindsvåningen är fönstren tätspröjsade, mot gatan
med diagonalspröjsar.

Taket är nyligen omlagt med tvåkupigt tegel. Skorstenarna är
inklädda med plåt i senare tid.

Även i det inre finns ursprungliga snickeridetaljer bevarade i
form av dörrfoder, golv- och taklister och dörrar.

Byggnadsminnesförklaringens skyddsföreskrifter gäller dock endast
exteriören.

Byggnadens utseende framgår vidare av fotobilagan.

BYGGNADSMINNESFÖRKLARING AV HUVUDBYGGNADEN MOT BROGATAN
PÅ FASTIGHETEN BROGÅRD 1, STADSDELEN CENTRUM, UMEÅ KN

 BYGGNAD SOM ÅTNJUTER SKYDD ENLIGT BYGGNADSMINNESLAGEN

Fastigheten Brogård 1, Umeå centrum och kommun

Fotobilaga inför byggnadsminnesförklaring

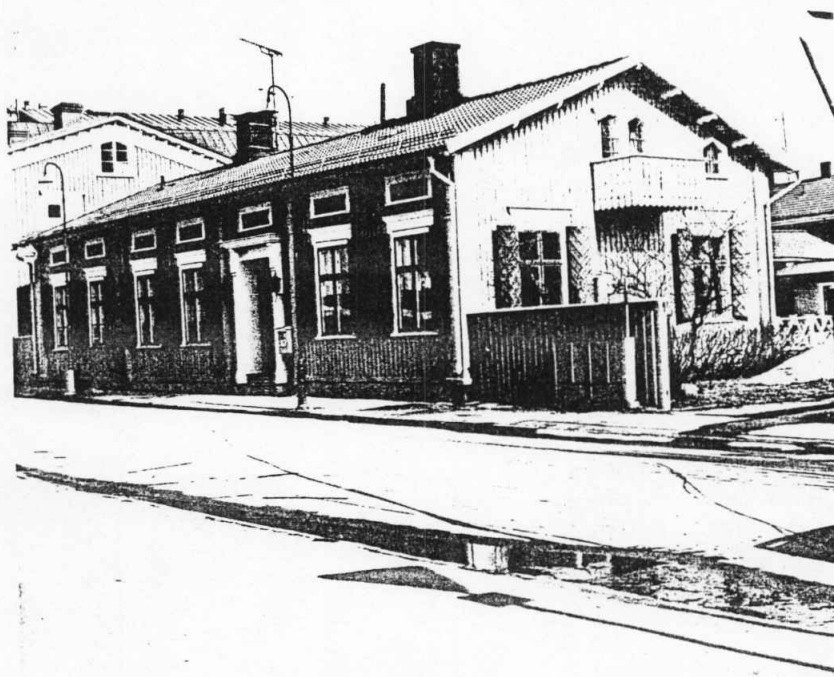
Fotograf: Stellan Wengelin

Tid: Maj 1989

Neg: Förvaras i Västerbottens museum

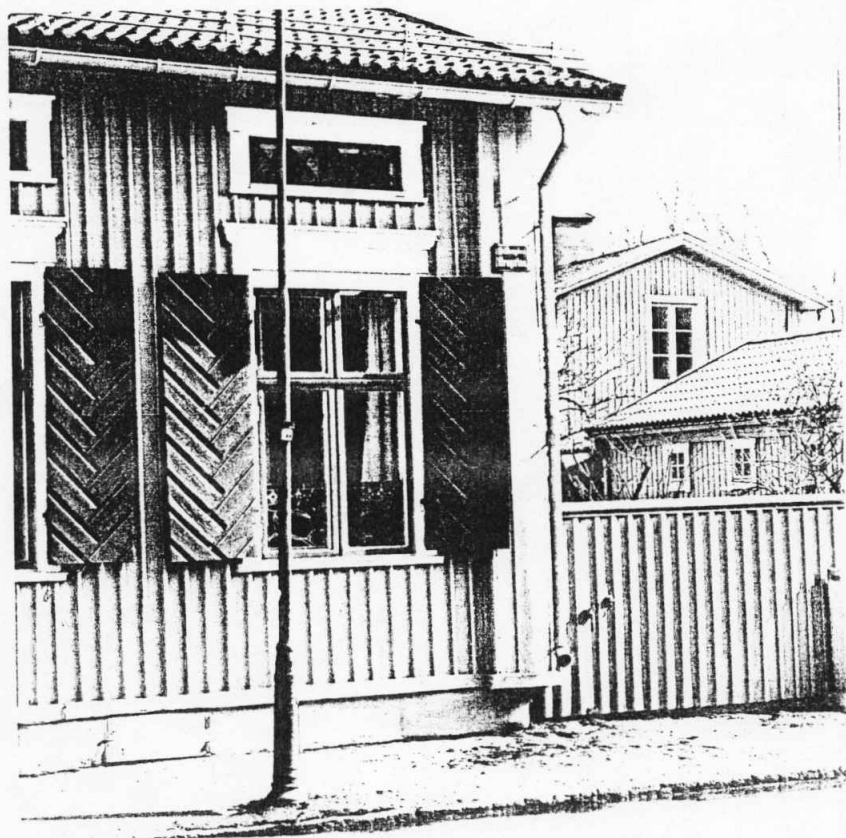
Hörnet Storgatan/Brogatan
De båda husen vid Storgatan rivs och ersätts av ny byggnad
T v huvudbyggnaden Brogatan 2, byggnadsminne 1989

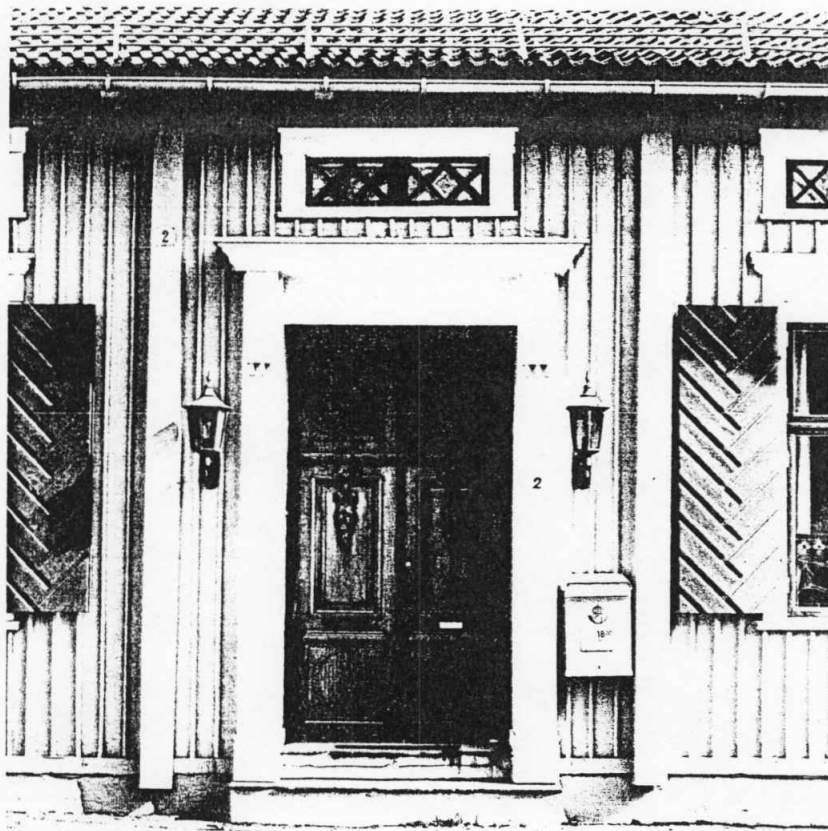
Huvudbyggnaden Brogatan 2. Byggnadsminnesförklarad 1989

Huvudbyggnaden Brogatan 2

Detalj mot gatan

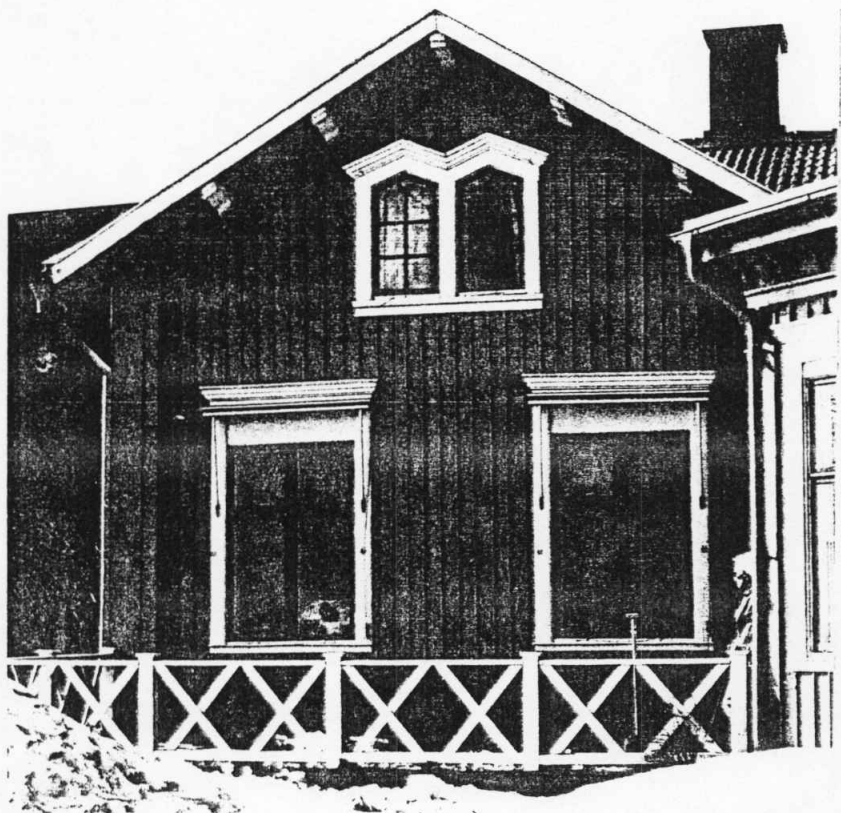
Portalen mot gatan

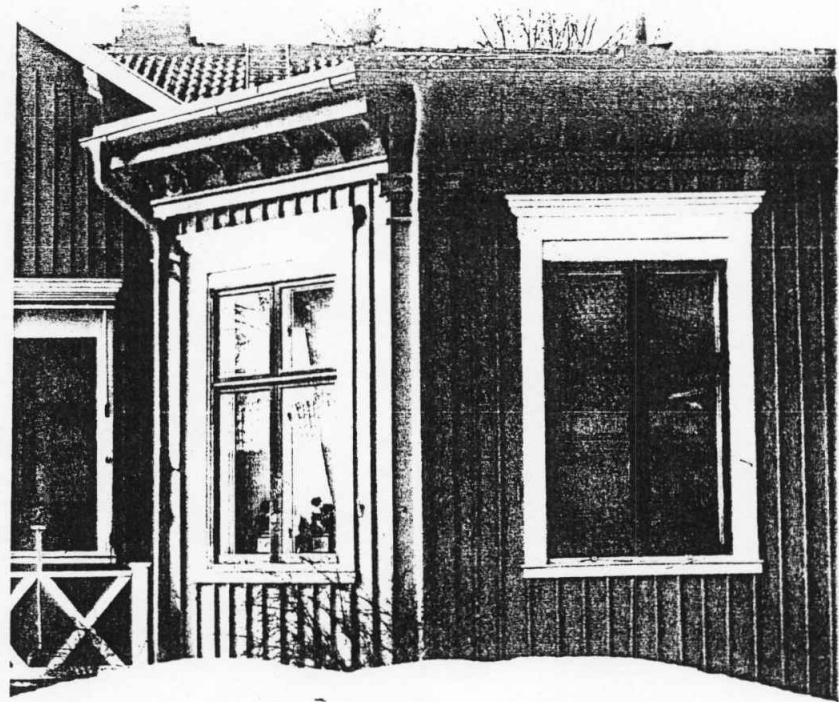
Södra gaveln

Gårdssidan

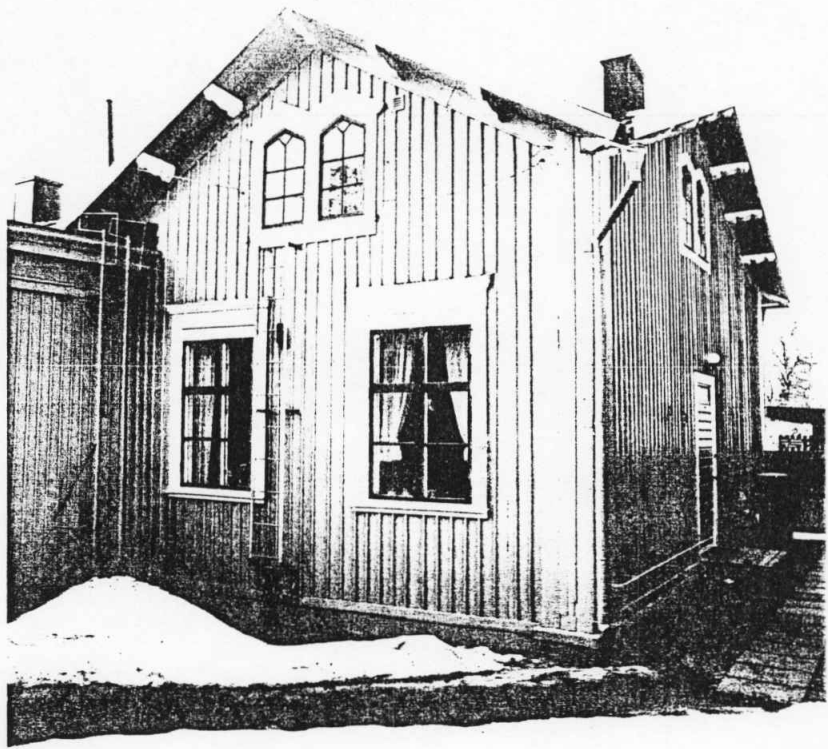
Södra delen av byggnaden mot gården i öster

Detalj av utbyggnaden

Utbyggnaden och gårdshuset t v

Norra delen av huset från gården i öster

Detalj av utbyggnaden och östfasaden